

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

The Relationship between Academic Leadership of School Administrators and the Competency of Teachers under Songkhla Primary Educational Service Area Office 1

วรรัตน์ สุวรรณณะ^{1*} ศิลป์ชัย สุวรรณมณี²

Wararat Suvantana^{1*} Sinchai Suwanmanee²

(Received: 2025-09-23; Revised: 2025-12-02; Accepted: 2025-15-12)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาสมรรถนะของครู และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างคือข้าราชการครู จำนวน 283 คน กำหนดโดยสูตรของ Taro Yamanee (1973) ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษา และสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลาก เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น .979 สำหรับภาวะผู้นำทางวิชาการ มีจำนวน 5 ด้าน 37 ข้อ และ .983 สำหรับสมรรถนะของครู มีจำนวน 11 ด้าน 40 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สมรรถนะของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับสมรรถนะของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำทางวิชาการ, สมรรถนะของครู

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

¹ Master's Degree Students in Educational Administration Program, Thaksin University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

² Assistant Professor in Educational Administration, Thaksin University.

*Corresponding author: E-mail: sonicboomloh007@gmail.com

Abstract

This research aimed to 1) investigate academic leadership of school administrators, 2) study teachers' competency, and 3) examine the relationship between academic leadership of school administrators and competency of teachers under Songkhla Primary Educational Service Area Office 1. The research samples were 283 government teachers, who were selected through the formula of Taro Yamane (1973) and stratified random sampling based on school size and then simple random sampling by drawing lots. The reliability of the questionnaire on academic leadership of school administrators and competency of teachers was .979 with 5 sides of 37 questions and .983 with 11 sides of 40 questions. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient.

The research findings revealed that 1) the academic leadership of school administrators in all and each aspect was at the highest level, 2) the teachers' competency in all and each aspect was at the highest level, 3) the relationship between academic leadership of school administrators and competency of teachers was high positive at the significant level of .01.

Keywords: The Relationship, Academic Leadership, Competency of Teachers

บทนำ

โลกปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเต็มไปด้วยกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเมือง โดยเฉพาะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทำให้โลกเชื่อมโยงกันเป็นสังคมไร้พรมแดน การศึกษาในยุคนี้จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการเตรียมเยาวชนให้พร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (จินดา สรรประสิทธิ์, 2563) การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากกระบวนทัศน์ดั้งเดิมไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ที่ยืดหยุ่น สร้างสรรค์ และซับซ้อน โดยเน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน ตลอดจนการสร้างนวัตกรรม ซึ่งถือเป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศ และเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของชาติ (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการการพุทธศาสตร์ชาติและสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

การดำเนินงานของโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จ ได้รับการยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินการตามภารกิจ ได้ผลบรรลุจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและถือว่าการจัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานตามตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพ การบริหารโรงเรียน ซึ่งการที่ผู้บริหารโรงเรียนจะบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหาร ต้องมีความรู้ มีทักษะ มีคุณลักษณะภาวะผู้นำและมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังที่ (ธีระ รุญเจริญ, 2564) ได้กล่าวว่า การบริหารและจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมี ภาวะผู้นำที่ดีและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและในอนาคต ทั้งนี้ ผู้บริหารดังกล่าวจะต้องมีภาวะผู้นำทาง การศึกษา คือ มีหลักการบริหารที่พึงประสงค์ บริหารโดยการสร้างและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้และบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานการเงินและ งบประมาณและการบริหารงานทั่วไปให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญต่อความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนรวมถึงผลการ ปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน ความพึงพอใจในการทำงานและความผูกพันต่อสถานศึกษาบทบาทภาวะ ผู้นำของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำให้งานมีคุณภาพจะช่วยพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและสร้างความพึงพอใจให้กับครู ผู้ปกครองชุมชนและผู้บังคับบัญชา ระดับสูง (ชานนท์ กุสุริย์, 2565) ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติงานของครูเพื่อนำครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรซึ่งการที่จะชี้แนะครูให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำ ทางวิชาการ และต้องดำเนินงานอย่างจริงจังมากขึ้น แต่ในระยะที่ผ่านมาแม้จะได้มีความพยายามในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของเด็กไทยมาโดยตลอด แต่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในแต่ละครั้ง มักจะพบว่า คุณภาพเด็กไทยยังมีผลการประเมินน้อยกว่าประเทศอื่น ๆ ซึ่งแสดงถึงการบริหารการศึกษาของไทย

ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารโรงเรียน เพราะถ้าผู้บริหารโรงเรียนมี ภาวะผู้นำทางวิชาการ จะส่งผลให้ผู้ร่วมงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อถือ ยอมรับศรัทธาและร่วมมือปฏิบัติงาน ตามภารกิจจนบรรลุผลตามเป้าหมายของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับครู กระตุ้นครู ให้คำแนะนำ นิเทศการสอนครูและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมมือกันด้วยเทคนิควิธีที่มี คุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังที่ (ไชยา ภาวะบุตร, 2565) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญสำหรับบุคลากรทางการศึกษาและครูผู้สอนมีคุณค่าใน โรงเรียนเพื่อให้การดำเนินงานเปลี่ยนแปลงและนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ในขณะเดียวกัน “สมรรถนะ ของครู” ทั้ง 11 ด้าน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้ต้องการทั้ง แรงสนับสนุนและการนำอย่างมีวิสัยทัศน์จากผู้บริหาร เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาวิธีสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ และดูแลผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา รับผิดชอบจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 6 อำเภอ ของจังหวัดสงขลา โดยมีสถานศึกษาในสังกัดทั้งหมด จำนวน 135 แห่ง

ดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 90 สถานศึกษา สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 41 สถานศึกษา และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 4 สถานศึกษา มีหน้าที่หลักในการบริหารจัดการศึกษาส่งเสริม สนับสนุน ติดตามประเมินผลการบริหาร จัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้สามารถบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลผู้เรียนและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับเชื่อมั่น ศรัทธาของผู้ปกครองตลอดจนชุมชนท้องถิ่นซึ่งที่ผ่านมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ได้ตระหนักเห็นความสำคัญต่อการพัฒนาครูและ ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีศักยภาพในการเป็นผู้นำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1, 2567) มุ่งเน้นไปที่การเป็นผู้นำทางวิชาการซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญในการที่จะนำองค์ความรู้จากการพัฒนาของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ไปพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นพลเมืองที่ดี ยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทุกมิติ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ความเป็นไทย เห็นคุณค่าร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และจุดเน้นในแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2564 – 2565 ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนและสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดจุดเน้นให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) อีกทั้งยังกำหนดเป้าหมายหลัก คือ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคลและสามารถวางแผนในการศึกษาต่อ เพื่อการมีงานทำ ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน โดยจัดให้มีการส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) สเต็มศึกษา การสอนแบบโค้ดดิ้ง การสอนแบบสร้างสรรค์และยังมีเป้าหมายหลักอีกหนึ่งประการที่สำคัญ คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ มีความพร้อมทั้งทางด้านวิชาการ เชี่ยวชาญวิชาชีพ มีจรรยาบรรณและจิตวิญญาณความเป็นครู โดยจะส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอน ให้กับผู้เรียนในทุกระดับชั้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนให้เกิดประโยชน์อันสูงสุดควบคู่ไปกับการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 1
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยพิจารณาจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 5 องค์ประกอบ และสมรรถนะของครู ที่เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2558 ได้กำหนดไว้ประกอบด้วย สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน ดังนี้

ตัวแปรที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งได้จากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัย มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ 4) การจัดการเรียนรู้ และ 5) การนิเทศการศึกษา

ตัวแปรที่ 2 สมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2558 ซึ่งได้กำหนดเป็นคู่มือในการประเมินสมรรถนะครู ประกอบด้วยสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน ดังนี้

- 1) สมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ
 - 1.1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน
 - 1.2) การบริการที่ดี
 - 1.3) การพัฒนาตนเอง
 - 1.4) การทำงานเป็นทีม
 - 1.5) จริยธรรมและจรรยาบรรณครู

2) สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ

- 2.1) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
- 2.2) การพัฒนาผู้เรียน
- 2.3) การบริหารจัดการชั้นเรียน
- 2.4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 2.5) ภาวะผู้นำ
- 2.6) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

ตัวแปรที่ 1

ภาวะผู้นำทางวิชาการ
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา 2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3. การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ 4. การจัดการเรียนรู้ 5. การนิตการศึกษาศึกษา

ตัวแปรที่ 2

สมรรถนะของครู
สมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ 1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 2. การบริการที่ดี 3. การพัฒนาตนเอง 4. การทำงานเป็นทีม 5. จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู
สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ 1. การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ 2. การพัฒนาหลักสูตร 3. การบริหารจัดการชั้นเรียน 4. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อ 6. การจัดการเรียนรู้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ทำหน้าที่สอน โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

2. ประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จาก 135 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1,348 คน โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง 124 คน สถานศึกษาขนาดกลาง กลุ่มตัวอย่าง 128 คน และสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง 57 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 309 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง 124 คน สถานศึกษาขนาดกลาง กลุ่มตัวอย่าง 128 คน และสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง 57 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 แบบแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ จำแนกเป็น เพศ อายุ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (บุญชม ศรีสะอาด. 2543; อ้างอิงจาก Likert. 1967: 90 – 95) จำนวน 37 ข้อ เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เป็นลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต จำนวน 40 ข้อ เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00

3.2 ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ตามวิธีของ Cronbach โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นไว้ที่ 0.70 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับใน ส่วนของแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 37 ข้อ เท่ากับ .979 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับใน ส่วนของแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของครู จำนวน 40 ข้อ เท่ากับ .983

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เพื่อขออนุญาต ใช้แบบสอบถามในการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

4.2 ผู้วิจัยขออนุญาตขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อขอ ความ ร่วมมือไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

4.3 นำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปให้กลุ่ม ตัวอย่างในแต่ละสถานศึกษาผ่านสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ทาง Google from โดยให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนทาง Google from ตามที่ผู้วิจัยได้สร้างเอาไว้ซึ่งมีผู้ตอบ กลับมาจำนวน 283 คน คิด เป็นร้อยละ 91.59

4.4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ประสบการณ์ในการ ทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา โดยวิเคราะห์คำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำ ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์เทียบตามแนวคิดของการแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ของ บุญชม ศรีสะอาด (2556) แบ่งคะแนนตามช่วง ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์สมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์เทียบตามแนวคิดของการแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่เป็นมาตราส่วนประมาณ ค่าของบุญชม ศรีสะอาด (2556)

5.4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Correlation Coefficient) โดยใช้หลักเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2560) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 - 1.00 แสดงว่า มีความสัมพันธ์สูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31 - 0.70 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01 - 0.30 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ต่ำ

เครื่องหมาย + และ - หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ บอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ ดังนี้

ค่า r มีเครื่องหมาย + หมายถึง มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

ค่า r มีเครื่องหมาย - หมายถึง มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม

ผลการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.5859, S.D. = 0.3904) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.5967, S.D. = 0.4275) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ ($\bar{X}$ = 4.5962, S.D. = 0.4209) การนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.5862, S.D. = 0.4212) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.5760, S.D. = 0.4300) และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.5750, S.D. = 0.4193) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 283		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา	4.5760	0.4300	มากที่สุด
2	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.5750	0.4193	มากที่สุด
3	การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ	4.5962	0.4209	มากที่สุด
4	การจัดการเรียนรู้	4.5967	0.4275	มากที่สุด
5	การนิเทศการศึกษา	4.5870	0.4212	มากที่สุด
รวม		4.5859	0.3904	มากที่สุด

2. สมรรถนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.6306$, S.D. = 0.3556) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.6555$, S.D. = 0.4051) การบริการที่ดี ($\bar{X} = 4.6549$, S.D. = 0.4237) จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.6502$, S.D. = 0.4060) ภาวะผู้นำครู ($\bar{X} = 4.6424$, S.D. = 0.4114) การบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.6419$, S.D. = 0.4301) การพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.6266$, S.D. = 0.4330) การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.6266$, S.D. = 0.4420) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.6148$, S.D. = 0.4652) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.6141$, S.D. = 0.4047) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.6087$, S.D. = 0.4225) และการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.5981$, S.D. = 0.4298) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

สมรรถนะของครู	n = 283		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
สมรรถนะหลัก			
1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	4.6141	0.4047	มากที่สุด
2. การบริการที่ดี	4.6549	0.4237	มากที่สุด
3. การพัฒนาตนเอง	4.6266	0.4330	มากที่สุด
4. การทำงานเป็นทีม	4.6266	0.4420	มากที่สุด
5. จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	4.6502	0.4060	มากที่สุด
รวม	4.6331	0.3635	มากที่สุด
สมรรถนะประจำสายงาน			
1. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.6087	0.4225	มากที่สุด
2. การพัฒนาผู้เรียน	4.6555	0.4051	มากที่สุด
3. การบริหารจัดการชั้นเรียน	4.6419	0.4301	มากที่สุด
4. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.5981	0.4298	มากที่สุด
5. ภาวะผู้นำครู	4.6424	0.4114	มากที่สุด
6. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.6148	0.4652	มากที่สุด
รวม	4.6280	0.3708	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.6036	0.3556	มากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ในภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .738** โดยการกำหนดตัวชี้วัดสัมพันธ์กิจและเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .634** มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .672** มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .685** มีความสัมพันธ์

ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การจัดการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์เท่ากับ .687** มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ การนิเทศการศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์เท่ากับ .722** มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3 ภาพที่ 1

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	สมรรถนะของครู (n = 283)											รวม
	การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Y ₁)	การบริการที่ดี (Y ₂)	การพัฒนาตนเอง (Y ₃)	การทำงานเป็นทีม (Y ₄)	จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Y ₅)	การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Y ₆)	การพัฒนาผู้เรียน (Y ₇)	การบริหารจัดการชั้นเรียน (Y ₈)	การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และกรวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Y ₉)	ภาวะผู้นำครู (Y ₁₀)	การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Y ₁₁)	
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา (X ₁)	.62 5**	.50 6**	.48 3**	.56 3**	.52 8**	.55 8**	.51 0**	.53 6**	.499 **	.56 9**	.44 2**	.63 4**
2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (X ₂)	.64 0**	.52 8**	.50 5**	.59 3**	.57 1**	.57 0**	.55 4**	.58 7**	.534 **	.60 5**	.48 1**	.67 2**
3. การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ (X ₃)	.64 6**	.54 9**	.51 1**	.56 1**	.60 7**	.57 3**	.55 8**	.62 4**	.567 **	.61 2**	.47 6**	.68 5**
4. การจัดการเรียนรู้ (X ₄)	.66 0**	.52 9**	.53 3**	.57 9**	.60 3**	.61 9**	.57 5**	.58 8**	.523 **	.61 1**	.48 1**	.68 7**
5. การนิเทศการศึกษา (X ₅)	.69 2**	.59 8**	.58 9**	.63 3**	.60 1**	.60 2**	.58 7**	.61 0**	.572 **	.66 1**	.48 4**	.72 2**
รวม	.70 9**	.58 9**	.57 0**	.63 7**	.63 1**	.63 4**	.60 4**	.63 8**	.585 **	.66 4**	.51 2**	.73 8**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการของสถานศึกษา การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ วัชรินทร์ ชาคำฤทธิ์ (2564) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของสถานศึกษา และยังเป็นตัวสะท้อนความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ยาวนานกว่า 20 ปี ผู้บริหารสามารถนำความรู้ และเทคนิคที่สั่งสมไว้ มาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานของครู เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผ่านการจัดกิจกรรมทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ อันสอดคล้องกับแนวคิดทางการบริหารและการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน และการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ วิสูตร แสนกล้า (2566) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างอิทธิพลและแรงบันดาลใจ แก่ครูและบุคลากร ทำให้เกิดความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และความศรัทธาในการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานและเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุทธิศักดิ์ โคกคาน (2566) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจและประสานงานกันเพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง การโน้มน้าวของผู้บริหารในการตั้งเป้าหมายความสำเร็จร่วมกันช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่งผลให้สถานศึกษาเข้าสู่ระดับคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน ซึ่งอยู่ในระดับ มากที่สุด นั้น มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสฤษฎ์

กลิ่นหอม (2567) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธรา โพธิ์ไกร (2567) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนหนองหาน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนพงษ์ นามพิมพ์ (2567) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาในนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. สมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

สมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ได้กำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะของครู ให้มีกรอบการประเมินสมรรถนะของครู ซึ่งประกอบด้วย สมรรถนะของครู และสมรรถนะประจำสายงาน

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชื่นกมล ประสาทร์ (2559) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับ ด้านการบริการที่ดี ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู และด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาริณี จินดารธรรม (2560) โดยมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เร่งด่วน เรียงลำดับตามความสำคัญคือ ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ส่วนสมรรถนะประจำสายงาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าดัชนี ความต้องการจำเป็นเร่งด่วน เรียงลำดับตามความสำคัญ คือ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย เพื่อพัฒนาผู้เรียน และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสา นพคุณ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครู ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะครูมี 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาผู้เรียน การวัดและประเมินผลการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา การจัดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก

ในระดับสูง และรายด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการการนิเทศ มีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้ การจัดจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา ตามลำดับ

ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำทางวิชาการมีบทบาทในการสร้างสมรรถนะของครู โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ จำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมด้านการสอน รวมทั้งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน นอกจากนี้ยังต้องกระตุ้นให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อยกระดับกระบวนการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียน ตลอดจนสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของอรรถพล เทีนสะเกษ และยุวธิดา ขาปัญญา (2563) ที่กล่าวว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ ช่วยสร้างแรงจูงใจและความกระตือรือร้นให้ครูพัฒนาตนเองและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในการทำงานที่สูงขึ้น ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ผลักดันการปฏิรูปหลักสูตรและการสอน โดยการทำงานร่วมกับครูอย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านการกระตุ้น การให้คำแนะนำ และการประสานงาน เพื่อให้ครูทุกคนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ มีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อจะได้เป็นต้นแบบของ เขตพื้นที่ต่อไป

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาสมรรถนะของครู การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสของการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำผลลัพธ์มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยยกระดับคุณภาพวิชาชีพครู และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาสมรรถนะของครู การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ เพราะผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู พบว่าการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้น้อยที่สุด ทั้งนี้ผู้บริหารอาจจะต้องกำหนดนโยบายสร้างความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูจากกลุ่มตัวอย่างเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำในโอกาสต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครู เพื่อให้ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาสมรรถนะครูทั้งด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาวิชาชีพของครู

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *กระบวนการประเมินสมรรถนะและจัดทำแผนพัฒนาตนเอง*.

http://www.moe.go.th/moe/upload/news_research/htmlfiles/18528-8732.html

จินดา สรรพสิทธิ์. (2563). *การพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดทักษะภาวะผู้นำในอนาคต* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

<https://digital.car.chula.ac.th/cgi/viewcontent.cgi?article=5400&context=chulaetd>

ชานนท์ กุสุริย์. (2565). การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. *วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์*, 7(2), 184-207. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/Lawpol_Journal/article/view/264398

ไชยา ภาวะบุตร. (2565). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 5(4), 1-17. [https://so04.tci-](https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JAPDEAT/article/view/268878/181776)

[thaijo.org/index.php/JAPDEAT/article/view/268878/181776](https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JAPDEAT/article/view/268878/181776)

ธีระ รุญเจริญ. (2564). การศึกษาความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในยุค New Normal. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 23(3), 1-14.

<https://so19.tci-thaijo.org/index.php/Chintasit/article/view/928/541>

วิสูตร แสนกล้า. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

https://www.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=642567

- ศุภลักษณ์ รัตนบุรี และ สุนทรี วรณไพเราะ. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 18(1), 36–50. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/reru/article/view/273133>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1. (2567). *แผนปฏิบัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับทบทวนปี2568)*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1. https://www.ska1.go.th/files/com_newsplan/2025-01/20250127_ezsxyqzt.pdf
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf
- Cansoy, R., Parlar, H., & Polatcan, M. (2022). Collective teacher efficacy as a mediator in the relationship between instructional leadership and teacher commitment. *International Journal of Leadership in Education*, 25(6), 900–918. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13603124.2019.1708470>
- Ma, X., & Marion, R. (2021). Exploring how instructional leadership affects teacher efficacy: A multilevel analysis. *Educational Management Administration & Leadership*, 49(1), 188–207. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1741143219888742>
- Villa, F. T., & Tulod, R. C. (2024). Correlating instructional leadership practices of school administrators with teachers competencies. *Linguistics and Culture Review*, 5(1), 83–99. <https://www.lingcure.org/index.php/journal/article/view/1318/68>
- Wahab, J.A., Mansor, A.Z., Hussin, M., & Kumarasamy, S. (2022). Headmasters' instructional leadership and its relationship with teachers performance. *University Journal of Educational Research*, 8(11A), 97–102. DOI:10.13189/ujer.2020.082112